

פסחים לג. (ש 14 מהסוף) עד לד. (ש 7)

ביאורי מושגים

שיעור טומאת אוכלין: כאשר אנו מתייחסים לשאלה זו עלינו לבחון את השיעור מהתורה ואת השיעור מדרבנן וכן את השיעור להיטמא ואת השיעור לטמא לטמא אחרים - כולם מודים שמטמא רק מגודל של כביצה ואילך להיטמא - רש"י והרמב"ם: מהתורה בכלשהו, ר"ת: מהתורה בכביצה ומדרבנן בכלשהו, רשב"א: אפילו מדרבנן בכביצה

(להרחבה עיין בספר 'שיעורי הרא"ל על מסכת טהרות' עמ' 75 ואילך)

מדוע אם הפריש בפסח חמץ לתרומה אין הפרשתו מועילה?

רב נחמן בר יצחק: התורה מלמדת שההפרשה מועילה רק כאשר החלק המופרש ראוי לאכילה לכהן. שנאמר - "תתן לו" - ולא לאורו.

רב הונא בריה דר"י: התורה מלמדת שההפרשה מועילה רק כאשר החלק הנשאר ראוי לאכילה לישראל. שנאמר - "ראשית" - שיהיו שייריה מותרים לישראל.

לפי רנב"י: הדין תקף רק בתבואה שהיתה חמץ מיום שנוצרה (ולכן לא היתה לה שעת הכושר), אבל תבואה שהחמיצה לאחר שנתלשה - הפרשתו מועילה.

ולכן הדין קיים בכל תבואה שהיא.

היין מופקד בתוך הענבים, (ואינו חלק אינטגרלי מהענבים), לכן היין לא נטמא בעודו בתוך הענבים.

היין בלוע בתוך הענבים, (והינו חלק אינטגרלי מהענבים), לכן היין כבר נטמא בעודו בתוך הענבים.

האם ניתן להפיק יין טהור מענבים שנטמאו?

ר' יוחנן: כן.

(ידרוך כל פעם כמות ענבים הפחותה מכביצה)

רב חסדא: לא.

רק אוכל בשיעור של ביצה מטמא אחרים.

עקרונית גם כביצה היה מותר אבל חכמים תיקנו 'מקדם היסטרי' ולכן אסרו כביצה.

ברייתא

"...הא למה זה דומה לתרומת תותין וענבים שנטמאו שאין לו בה לא היתר אכילה..."

ניתן לבאר משנה זו כשתי השיטות:

לשיטה שהמשקין נחשבים בלועים - מובן.

לשיטה שהמשקין נחשבים מופקדים - עקרונית ניתן היה להשתמש בענבים (ע"י דריכה שלהם פחות מכביצה) אבל חכמים גזרו לאסור מחשש שיאכל מהפירות כשדורכין.

משנה מטהרות

זיתים וענבים בכמות של ביצה שנסחטו ע"י טמא מת - טהורין.

ניתן לבאר משנה זו כשתי השיטות:

לשיטה שהמשקין נחשבים מופקדים - מובן.

לשיטה שהמשקין נחשבים בלועים - מדובר בענבים שלא הוכשרו לקבל טומאה (ולכן הענבים עצמם טהורים).

ברייתא

מותר לכהן להדליק בפת ובשמן
של תרומה שנטמאת.

הדלקה בחיטין טמאות של תרומה:

ברגילות: אסור. (כיוון שלא נמאסו, אף שזרקם בין העצים)

בשלוקות ומאוסות: מותר.

(ע"פ פירוש חידושי רבנו דוד)

לא חוששים שעד שהם יישרפו עלול בטעות לאכול מהפת ומהשמן, כיוון שהם נמאסו מאכילה (כי מדובר שזרק את הפת בין העצים ואת השמן הניח בכלי מאוס).